

नक्षलग्रस्त भागातील अतिसंवेदनशील पोलीस ठाणी,
पोलीस उप ठाणी व अॅडव्हान्सड् आऊटपोस्ट (A.O.P.)
यामध्ये कार्यरत असणाऱ्या पोलीस निरीक्षक
दर्जापर्यंतच्या पोलीस अधिकारी/कर्मचारी यांना
विशेष सवलती देण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
गृह विभाग.

शासन निर्णय क्र.पीएमएन ०१०९/प्र.क्र.८५२/पोल-५ब
मंत्रालय, मुंबई-४०००३२. दिनांक : ०८ डिसेंबर, २००९.

वाचा : १) गृह विभाग शासन परिपत्रक क्र.टीआरएन-०१८३/२२६३१/पोल-५ब, दि.२८.११.१९८४.
२) सा.प्र.वि. शासन निर्णय क्र.टीआरएफ २०००/प्र.क्र.३/बारा, दि.६.८.२००२.

प्रस्तावना : सामान्य प्रशासन विभागाच्या क्र.टीआरएफ-२०००/प्र.क्र.३/बारा, दि.६.८.२००२ च्या शासन निर्णयानुसार नक्षलग्रस्त भागात कार्यक्षम अधिकाऱ्यांची नियुक्ती करण्यासाठी मार्गदर्शक तत्त्व विहित करण्यात आली असून विविध सवलतींचे आदेश निर्गमित करण्यात आले आहेत. त्यास अनुसरून तसेच नक्षलवाद्यांच्या कारवायांना पायबंद घालण्यासाठी नक्षलग्रस्त भागातील पोलीस यंत्रणेचे बळकटीकरण व आधुनिकीकरण करण्याच्या विशेषकृती कार्यक्रमांतर्गत नक्षलग्रस्त भागामध्ये पुरेसे पोलीस बल उपलब्ध व्हावे यासाठी नक्षलग्रस्त भागामध्ये कार्यरत असणाऱ्या पोलीस निरीक्षक दर्जापर्यंतच्या पोलीस अधिकाऱ्यांना/कर्मचाऱ्यांना काही विशेष सवलती देण्याच्या बाबीबाबत मंत्रिमंडळाच्या दि. २२ व २३ जुलै, २००९ रोजी झालेल्या बैठकीत चर्चा होऊन त्यामध्ये खालीलप्रमाणे निर्णय घेण्यात आला आहे.

शासन निर्णय :- १) अतिसंवेदनशील नक्षलग्रस्त भागातील कार्यकारी पदावरील पोलीस निरीक्षक दर्जापर्यंतच्या अधिकारी/ कर्मचाऱ्यांच्या नियुक्त्या करताना शक्यतो २३ ते ४० या वयोगटातील अधिकारी/कर्मचाऱ्यांच्याच नियुक्त्या करण्यात याव्यात.

२) पोलीस निरीक्षक दर्जापर्यंतच्या पोलीस अधिकारी/ कर्मचारी यांची नक्षलग्रस्त भागातील अतिसंवेदनशील पोलीस ठाणे, पोलीस उप ठाणी व अॅडव्हान्सड् आऊटपोस्टमध्ये नेमणूक झाल्यास नेमणुकीचा कालावधी अडीच वर्षांचा राहिल व विदर्भात इतरत्र नेमणूक झाल्यास हा कालावधी तीन वर्षांचा राहिल.

३) नक्षलग्रस्त भागातील अतिसंवेदनशील पोलीस ठाणी, पोलीस उप ठाणी व अॅडव्हान्सड् आऊटपोस्ट (A.O.P.) यामध्ये कार्यरत असणाऱ्या पोलीस निरीक्षक दर्जापर्यंतच्या पोलीस अधिकारी व

कर्मचार्यांची, त्यांचा नक्षलग्रस्त भागातील (गडचिरोली परिक्षेत्रात) अडीच वर्षांचा अथवा विदर्भात तीन वर्षांचा कार्यकाल पूर्ण केल्यानंतर लगेचच त्यांच्या पसंतीच्या जिल्ह्यात बदली करण्यात यावी. नेमणूक करण्याच्या आदेशामध्येच त्यांचा विहित कालावधी पूर्ण झाल्यानंतर कार्यमुक्त करण्यात येत असल्याचे व कार्यमुक्त केल्यानंतर त्यांच्या पसंतीच्या जिल्ह्यात (मात्र मूळ जिल्हा वगळून) नियुक्ती करण्यात येणार असल्याचे नमूद करण्यात यावे. अशा अधिकारी/ कर्मचार्यांनी त्यांची नक्षलग्रस्त भागात/ विदर्भात नेमणूक झाल्याच्या दिनांकापासून तीन महिन्यांच्या आत त्यांच्या पसंतीच्या जिल्ह्याबाबतची माहिती संबंधीत पोलीस अधिक्षक व पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांना कळविणे आवश्यक राहिल. ही बाब देखील त्यांच्या नियुक्ती आदेशांमध्ये नमूद करण्यात यावी.

४) पोलीस महासंचालक यांनी मा.उच्च न्यायालय, मुंबई खंडपीठ औरंगाबाद यांनी रीट पिटीशन क्र.३५५१/२००१ मध्ये दिलेले आदेश (मूळ जिल्ह्यात नियुक्ती न देण्याबाबत) तसेच सामान्य प्रशासन विभाग शासन निर्णय क्र.टीआरएफ-२०००/प्र.क्र.३/बारा, दि.६ ऑगस्ट, २००२ मधील मार्गदर्शक सूचना विचारात घेऊन (स्वतःच्या किंवा कुटुंबियांच्या नावे स्थावर मालमत्ता असलेला जिल्हा वगळून) विहित कार्यकाल पूर्ण केलेल्या पोलीस अधिकारी / कर्मचार्यांना अन्य जिल्ह्यातील ठिकाणी नियुक्तीसाठी दिलेल्या पसंतीनुसार व जागांच्या उपलब्धतेनुसार नियुक्त्या द्याव्यात.

५) नक्षलग्रस्त भागात अडीच वर्षे कार्यकाल पूर्ण केल्यानंतर बदली करताना महाराष्ट्र शासकीय कर्मचार्यांच्या बदल्यांचे नियमन आणि शासकीय कर्तव्ये पार पाडताना होणाऱ्या विलंबास प्रतिबंध आधिनियम, २००५ मधील तरतूदीनुसार विहित कार्यकाल पूर्ण होत नसल्याने सदर अधिनियमाच्या कलम ४(५) नुसार कार्यवाही करणे आवश्यक असल्याने अशी प्रकरणे बदली करणाऱ्या सक्षम प्राधिकाऱ्याच्या लगतनंतरच्या वरिष्ठ प्राधिकाऱ्याच्या मान्यतेसाठी नक्षलग्रस्त भागात नियुक्तीनंतर दोन वर्षे पूर्ण झाल्याबरोबर सादर करण्यात यावीत.

६. नक्षलग्रस्त भागातील अतिसंवेदनशील पोलीस ठाणे, पोलीस उप ठाणी व अँडव्हान्सड् आऊटपोस्ट (A.O.P.) यामध्ये पोलीस निरीक्षक पदापर्यंतच्या रिक्त पदांवर स्थानिक पदोन्नती देण्याचे अधिकार पोलीस महासंचालक (अभियान) यांना देण्यात येत आहेत. सदर पदोन्नती, असे अधिकारी/ कर्मचारी अशा अतिसंवेदनशील पोलीस ठाणे, पोलीस उप ठाणे व अँडव्हान्सड् आऊटपोस्ट (A.O.P.) येथे कार्यरत असेपर्यंतच अस्तित्वात राहिल.

७. नक्षलग्रस्त भागातील अतिसंवेदनशील पोलीस ठाणे, पोलीस उप ठाणी व अँडव्हान्सड् आऊटपोस्ट (A.O.P.) यामध्ये किंवा सी-६० किंवा नक्षलग्रस्त भागातील इतर विशेष पथकांमध्ये रिक्त

'पोलीस उपनिरीक्षक' पदांवर संबंधित जिल्ह्यात कार्यरत असणाऱ्या पोलीस हवालदारांना तात्पुरती स्थानिक पदोन्नती देण्यात येईल. त्याबाबतचे आदेश संबंधित पोलीस अधिकांकडून काढण्यात येतील व नंतर संबंधित पोलीस उप महानिरीक्षक/ महानिरीक्षक यांच्याकडे कार्योत्तर मंजूरीसाठी पाठविण्यात येतील.

८. यापुढे सरळसेवेद्वारे भरती झालेल्या पोलीस उपनिरीक्षक यांची प्रशिक्षणानंतरची प्रथम नियुक्ती नागपूर/गडचिरोली परिक्षेत्रात पदाच्या उपलब्धतेनुसार करण्यात येईल. तसेच त्यांना पुढील पदोन्नतीस पात्र होण्यासाठी नक्षलग्रस्त भागातील अतिसंवेदनशील पोलीस ठाणी, पोलीस उप ठाणी व ॲडव्हान्सड् आऊटपोस्ट (A.O.P.) यामधील अडीच वर्षांचा/ तीन वर्षांचा सेवावधी पूर्ण झाला असला पाहिजे, तसेच गडचिरोली परिक्षेत्रात विशेष कृती दल/ अपारंपारिक अभियान प्रशिक्षण केंद्र (UOTC), गडचिरोली परिक्षेत्रातील राज्य गुप्तवार्ता विभाग या ठिकाणी सेवेचा पदावधी (Tenure) पूर्ण केलेला असला पाहिजे. ही अट हे आदेश निर्गमित झाल्यानंतर प्रशिक्षण पूर्ण करणाऱ्या पोलीस उपनिरीक्षकांना लागू करण्यात येत आहे. हे आदेश निर्गमित केल्यानंतरही शासन परिपत्रक दि.२८.११.८४ च्या परिपत्रकातील विशेष शाखेतील कार्यकाल पूर्ण करण्याबाबतचे आदेश कायम राहतील.

९. वर नमूद सर्व तरतूदी प्रथमतः दोन वर्षासाठी लागू करण्यात येत आहेत. त्यानंतर दर दोन वर्षांनी नक्षलग्रस्त क्षेत्रातील अतिसंवेदनशील पोलीस ठाणे, पोलीस उप ठाणी व ॲडव्हान्सड् आऊटपोस्ट (A.O.P.) निश्चित करण्याबाबत अ.मु.स. (गृह) यांच्या अध्यक्षतेखालील समितीकडून आढावा घेऊन पुढील निर्णय घेण्यात येईल.

हा शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या वेब साईटवर उपलब्ध असून त्याचा संगणक संकेतांक २००९१२०९१२३७३२०० असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(सुनील ऐगळीकर)

कक्ष अधिकारी, महाराष्ट्र शासन, गृह विभाग.

प्रति,

- १) पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
- २) पोलीस महासंचालक (अभियान), महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
- ३) महालेखापाल, महाराष्ट्र-१ (लेखा व अनुज्ञेयता) मुंबई
- ४) महालेखापाल, महाराष्ट्र-१ (लेखा परीक्षा) मुंबई
- ५) महालेखापाल, महाराष्ट्र-२ (लेखा व अनुज्ञेयता) नागपूर

- ६) महालेखापाल, महाराष्ट्र-२ (लेखा परीक्षा) नागपूर
- ७) पोलीस आयुक्त, मुंबई.
- ८) विशेष पोलीस महानिरीक्षक (सर्व परिक्षेत्रे)
- ९) सर्व पोलीस आयुक्त (लोहमार्गासह)
- १०) सर्व पोलीस अधीक्षक
- ११) अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई.
- १२) निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई
- १३) सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी
- १४) उप सचिव (विशा-१ब), गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १५) अवर सचिव (विशा-१ब), गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १६) अवर सचिव (पोल - ५ अ), गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १७) अपर मुख्य सचिव(गृह) यांचे स्वीय सहायक, गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १८) प्रधान सचिव (अ.व सु.) यांचे स्वीय सहायक, गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १९) प्रधान सचिव (विशेष) यांचे स्वीय सहायक, गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- २०) निवडनस्ती
- २१) संग्रहार्थ नस्ती.